

Zpráva o činnosti Komise na propagaci matematiky a fyziky JČMF za rok 2017

Členové komise:

- * prof. Ing. Martin Libra, CSc. (předseda), ČZU v Praze, Technická fakulta, libra@tf.czu.cz
- * prof. RNDr. Ivo Kraus, DrSc., FJFI ČVUT, ivo.kraus@fjfi.cvut.cz
- * RNDr. Peter Žilavý, Ph.D., UK v Praze, MFF UK, peter.zilavy@mff.cuni.cz
- * Ing. Karel Katovský, Ph.D., VUT Brno, katovsky@feec.vutbr.cz (odstoupil dne 16.11.2017)
- * prof. RNDr. Libor Pátý, DrSc., dříve MFF UK v Praze

Komise se v uvedeném období snažila propagovat matematiku a fyziku zejména prostřednictvím článků v odborném i populárním tisku, vydáváním knih, popularizačními přednáškami a osobní účastí na akcích pořádaných pro veřejnost.

Prof. Libra Pracoval v redakčních radách časopisů „*Jemná mechanika a optika*“ a „*Energie kolem nás*“, pro které sháněl a posuzoval příspěvky a jeden příspěvek i napsal. Přípravoval novou monografii, která je připravena k vydání a vyjde v příštím roce. Ve spolupráci s firmou Descartes, s.r.o. přednášel o perspektivách energetiky v Praze dne 24.3.2017 a v Olomouci dne 31.3.2017.

Dr. Žilavý se již tradičně zaměřuje na praktická vystoupení s pokusy pro učitele a jejich žáky. Vedl řadu seminářů na různých místech v ČR s experimenty zaměřenými na elektřinu a magnetismus a radioaktivitu pro učitele. Do škol dodává unikátní učební pomůcku „*Gamabeta 2007*“ pro reálné školní pokusy z jaderné fyziky. Ve spolupráci se společností Jablotron a.s., MFF UK a ÚTEF ČVUT zprostředkoval a administrativně zajišťuje v rámci projektu „*Elixír do škol*“ půjčování digitálních částicových kamer MX10 s příslušenstvím středním školám pro potřeby výuky fyziky. Je garantem seminářů vzdělávacího programu „Svět energie“ společnosti ČEZ a.s. Podílí se na vzdělávacím programu ČEZ a.s., spolupracuje se vzdělávacím portálem www.svetenergie.cz (nedávno oceněným ČFS JČMF). Aktivně se účastní a vystupuje na workshopech s experimenty, na projektech „*Science on Stage*“ (www.science-on-stage.cz), „*Heuréka*“ (<https://kdf.mff.cuni.cz/heureka/>), „*Elixír do škol*“ (<http://www.nadacedb.cz/elixir-do-skol/o-projektu>).

Prof. Kraus spolu s doc. Zajacem vydali knihu "I. Kraus, Š. Zajac: Fyzika za první republiky" (Nakladatelství Academia, 13. 3. 2017) a uspořádali křest knihy v kavárně prodejny Academia na Václavském náměstí. Křest navštívilo cca 30 významných hostů. Dále prof. Kraus přednesl přednášku k 175. výročí Dopplerovy přednášky "O barevném světle dvojhvězd a jiných hvězd na nebi" na pravidelném Kolokviu na FJFI ČVUT dne 10. 5. 2017. Přednesl i přednášky pro širší veřejnost v kavárně Cafédoskop (Praha 2, Lazarská ul.): Život a dílo F. Křižíka a E. Kolbena (18. 3. 2017), Slavní fyzikové pražské techniky Ch. Doppler a F. J. Gerstner (31. 10. 2017). Měl i několik relací v rozhlasu v ČRo 3 -Vltava: Ch. Doppler (1. 9. 2017), Osudy slavných evropských fyziček (Cyklus Kontexty, 13.-17. 11., 20., 22. a 24. 11. 2017) a Tradice rakouské fyziky (4. 12.- 8. 12. 2017). Byl hostem pořadu na ČT 24 - pořad ke 150. výročí narození Marie Curie (7. 11. 2017).

Ing. Katovský se zaměřil v 1. pololetí 2017 na propagaci matematiky, fyziky, technických a přírodních věd v regionu krajů Vysočiny a Jihomoravského. S kolegy z VUT

Brno uspořádal několik akcí pro studenty základních a středních škol v Ústavu energetiky VUT v Brně. Během pěti jednodenních akcí se věnovali talentovaným studentům a probírali s nimi nejprve aktuální otázky z energetiky, poté pokračovali v laboratoři, kde se snažili podat prakticky laděný přehled o fyzice v aplikacích k energetice. Kromě toho kolega Katovský přednesl několik přednášek o aktuálních problémech energetiky na středních školách, spolupracoval na propagaci matematicko-fyzikálních a technických disciplín s lokálními institucemi a firmami, např. ČEZ, a.s.

Bohužel, v pololetí 2017 kolega Katovský onemocněl a s ohledem na dlouhodobou pracovní neschopnost nemohl v práci pokračovat. Dne 16. 11. 2017 dopisem oznámil, že rezignuje na svou funkci v komisi ze zdravotních důvodů. Společně doufáme, že se jeho zdravotní stav zlepší a budeme dále spolupracovat, i když s návratem do komise nepočítá.

Prof. Pátý poskytuje členům komise cenné rady jako poradce na základě svých celoživotních zkušeností.

Členové komise působí při každé příležitosti na pedagogy, aby se učitelé všech typů škol dále zapojovali do snah osvěty v přírodních vědách a získávali mladé zájemce o matematiku a fyziku a další členy JČMF. Členové komise se všemožně snaží v tomto směru působit a bojovat proti současným trendům, kdy zábava nízké úrovně je u řady lidí na prvním místě a vzdělání a práce jsou až na dalších místech.

V Praze dne 29. 11. 2017

prof. Ing. Martin Libra, CSc.
předseda komise JČMF na propagaci matematiky a fyziky